

Zasada 6: SZKOŁA PRZYGOTOWUJE DO PRZYSZŁOŚCI

"Szkoła z klasą przygotowuje do życia w nowoczesnym świecie. Uczy języków obcych, posługiwania się komputerem i internetem, wprowadza w świat kultury"

Zadanie 6 A: Jak uczymy języka

Nauczyciele zastanawiają się, czy szkoła skutecznie uczy języka obcego, dając praktyczną umiejętność komunikowania się w mowie i piśmie. Czy sprzyjają temu formy pracy dydaktycznej i metody oceniania osiągnięć uczniów? Czy zapewniona jest systematyczność i ciągłość nauczania? Nauczyciele języków we współpracy z innymi pedagogami opracowują propozycje konkretnych przedsięwzięć: projekcje filmów lub oglądanie programów telewizyjnych w wersji oryginalnej, festiwale piosenki lub konkursy na tłumaczenie piosenek młodzieżowych zespołów, korespondencja z uczniami z innych krajów (też przez internet), przedstawienie teatralne w języku obcym, zapraszanie mieszkających w okolicy obcokrajowców

1. Dlaczego wybraliśmy to zadanie?

Wybraliśmy to zadanie, ponieważ mamy świadomość potrzeby znajomości języków obcych we współczesnym świecie. Polska niebawem stanie się członkiem UE, dlatego konieczność komunikowania się z obcokrajowcami jest nieodzowna. Wszyscy zdajemy sobie sprawę z tego, że bez znajomości przynajmniej jednego języka obcego nie będzie możliwości kształcenia się za granicą ani znalezienia dobrej pracy. Zdają sobie z tego sprawę również uczniowie. Dlatego my – nauczyciele języków obcych dokładamy wszelkich starań, aby nauka języków przebiegała sprawnie, aby potem w przyszłości młodzi Polacy nie pozostali na marginesie życia Europy, aby nie postrzegano ich jako analfabetów. Dlatego też ustawicznie doskonalimy swoje umiejętności, stosujemy różnorodne metody nauczania oraz podejmujemy wszelkie działania, które „przybliżą Europę” uczniom naszego gimnazjum, wszystko to po to, by nauka języków obcych była dla ucznia atrakcją i przyjemnością.

2. Osoba odpowiedzialna za przygotowanie sprawozdania - szef zespołu zadaniowego, oraz członkowie zespołu zadaniowego (imiona i nazwiska szefa i członków zespołu zadaniowego)

Agnieszka Kisiel – szef zespołu

Członkowie:

Edyta Wójcicka

Małgorzata Pawłowska

Ewa Grad

Eliza Kozłowska

Izabela Środa

Renata Brzezińska

Aneta Piorun

Monika Korycka

Dariusz Banach

3. Co wynikało z ankiety "Jaka jest nasza szkoła"?

W ankiecie wzięło udział 53 nauczycieli, 255 uczniów i 146 rodziców. Wyniki ankiety nie dają jednoznacznej odpowiedzi na pytanie „Jak uczymy języków obcych”, gdyż każda grupa ankietowanych wypowiedziała się różnie. 77% nauczycieli twierdzi, że nauczanie języków obcych w szkole jest efektywne. Podobnie uważa 31% uczniów i 24% rodziców. Większość rodziców i uczniów sady, że nauka języków obcych w naszej szkole jest niezadowolająca 64% rodziców i 60% uczniów. Po przeanalizowaniu wyników doszliśmy do wniosków, że efektywność nauczania języków obcych w naszym gimnazjum może poprawić się dzięki wprowadzeniu podziału na grupy bardziej i mniej zaawansowane.

4. Jak zorganizowane jest nauczanie języków obcych w naszej szkole?

4.a. Oferta podstawowa

W naszym gimnazjum wszyscy uczniowie mają możliwość nauki dwóch języków obcych: angielskiego i niemieckiego (obowiązkowo). Jeden - w wymiarze 3 godzin tygodniowo - jest kontynuacją nauki języka ze szkoły podstawowej; drugi - w wymiarze: 1 klasy – 2 godziny tygodniowo, 2 i 3 klasy - 1 godzina tygodniowo -to nauka od podstaw. Dla większości klas (16 z 23 klas) „pierwszym” obowiązkowym językiem obcym jest język angielski.

4.b. Oferta dodatkowa

Uczniowie, którzy mają problemy z nauką języka niemieckiego mogą brać udział w dodatkowych zajęciach wyrównawczych, natomiast uczniowie zdolniejsi mogą uczęszczać na zajęcia koła języka niemieckiego. Zarówno jedni i drudzy mogą poszerzać swoją wiedzę i umiejętności. W ramach koła języka angielskiego również prowadzone są zajęcia pozalekcyjne, na których uczniowie mają możliwość pogłębiania znajomości języka, ale także uzupełnienia zaległości i braków. Ponadto p. Dorota Maros dwa razy w tygodniu - poniedziałki i środy w godzinach od 12 do 15 w Klubie Gimnazjalisty prowadzi indywidualne konsultacje w zakresie języka angielskiego. Udział we wszystkich zajęciach jest bezpłatny, dlatego uczestnictwo w nich jest ogólnodostępne szkole powstają także projekty językowe mające na celu rozpoczęcie współpracy w ramach programu „Socrates Comenius”.

4.c. Podział na grupy

Wszystkie klasy podzielone są na grupy, które liczą maksymalnie 16 osób. Znacznie ułatwia to pracę nauczycieli oraz zwiększa efektywność nauczania.

4.d. Możliwości wyboru język

Kandydaci do klas pierwszych deklarują, jakiego języka obcego (angielskiego czy niemieckiego) chcą się uczyć w gimnazjum oraz który z nich będzie kontynuacją nauki, a który językiem dodatkowym. Dotychczas nie było większego zainteresowania innymi językami obcymi.

4.e. Wyposażenie i pomoce naukowe

W szkole są dwie pracownie języka angielskiego oraz jedna języka niemieckiego dosyć dobrze wyposażone w pomoce naukowe. Mamy możliwość korzystania z magnetofonów, magnetowidu, rzutnika, ksero, telewizora (mamy dostęp do programów w wersji angielskiej). Możemy też wykorzystywać w naszej pracy Internet. Nauczyciele mają do dyspozycji: różnorodne plansze tematyczne ułatwiające zapamiętanie zagadnień oraz przydatne przy konwersacji, niemieckie gry planszowe, domino angielskie, słowniki, mapy, flagi, kalendarze, materiały i pomoce przywiezione przez naszych nauczycieli z krajów anglo- i niemieckojęzycznych, materiały dydaktyczne pozyskane z „Goethe Institut – Inter Naciones” i Austriackiego Forum Kultury. Ważnym elementem warsztatu pracy są prace wykonane przez uczniów – tablice ilustrujące np. tradycje i zwyczaje krajów oraz prace dotyczące użycia określonego słownictwa. Ponadto szkolna biblioteka oprócz słowników oferuje filmy oraz multimedialne programy edukacyjne.

4.f. Inne informacje

Nauczyciele podnoszą kwalifikacje w kursach organizowanych przez wydawnictwa: Macmillan, Express Publishing, Longman, Hueber, PWN. W lipcu 2002r. nauczycielki A. Kisiel i E. Wójcicka ukończyły kurs English for Teachers w Irlandii w ramach programu Socrates Comenius. Bierzymy udział w konkursach: Ogólnopolskim Konkursie Języka Niemieckiego, Oxford Test Plus - z angielskiego i niemieckiego, wzięło w nim udział 60 uczniów. Organizujemy też konkursy: Wiedzy o Austrii pod patronatem Austriackiego Forum Kultury, Turnieju wiedzy o Regionie Jeziora Bodeńskiego, Wewnątrzszkolny i Międzygimnazjalny Konkurs z Języka Angielskiego. Konkurs ten zorganizowaliśmy ze Szkołą Języków Obcych Lingualink oraz wydawnictwem Macmillan. Składał się z 3 etapów: test

gramatyczny, test kulturowy, rozmowa z komisją. Rozstrzygnięcie konkursu i wręczenie nagród miało miejsce 29.04.2003 w naszej szkole, imprezę uświetnił spektakl w jęz. angielskim - Cinderella przygotowany przez uczniów z PG nr 3 w Radomiu.

Dzień Irlandzki w naszej szkole

5. Jak umożliwiamy naukę języka uczniom jednej klasy prezentującym różne poziomy zaawansowania?

Mała liczebność grup (13–16 osób) umożliwia nam indywidualne podejście do ucznia. Staramy się wykonywać zadania o różnym stopniu trudności oraz dostosowywać tempo pracy do możliwości poszczególnych osób. Uczniowie, którzy wcześniej zakończą pracę otrzymują dodatkowe ćwiczenia lub zadania związane z pracą w parach ze słabszym kolegą. Znaczącą rolę odgrywa również ocenianie, które zgodne jest z kryteriami wymagań, uwzględnia też możliwości i zaangażowanie ucznia w wykonanie zadania.

Po przeanalizowaniu osiągniętych wyników w nauce języka w poszczególnych oddziałach w I sem. roku szkolnego 2002/2003, kilka wybranych klas zostało podzielonych na grupy według poziomu znajomości języka obcego: język angielski – 1A, 1C; język niemiecki – 1E, 1D. Posunięcie to przyczyniło się do poprawy skuteczności nauki języka. W przyszłym roku planujemy na podstawie testu diagnostycznego podzielić wszystkie klasy pierwsze na grupy, właśnie według poziomu znajomości języka obcego.

6. Czy uczymy skutecznie języków obcych?

Wszyscy mamy świadomość tego, jak ważna dla naszych uczniów jest znajomość języków obcych. Podejmujemy zatem wszelkie działania, aby mobilizować i motywować młodzież naszego gimnazjum do systematycznej nauki. Poszukujemy niebanalnych i atrakcyjnych metod nauczania; korzystamy z różnych form dokształcania, dobieramy podręczniki i inne materiały dydaktyczne, biorąc pod uwagę nie tylko ich zawartość merytoryczną, ale również szatę graficzną i sposób prezentacji zagadnień. W trakcie wizyt obcokrajowców w naszej szkole mieliśmy możliwość zaobserwowania uczniów w sytuacji bezpośredniego kontaktu z „żywym językiem obcym”. Okazało się, że większość z nich nie ma tzw. „bariery językowej” i dosyć sprawnie posługuje się językiem w konwersacji (choć na początku konieczne było przełamanie nieśmielenia). Spotkania i rozmowy z gośćmi z zagranicy motywują młodzież do nauki, a także uświadamiają przydatność znajomości języka obcego. Natomiast dla nas – nauczycieli są najlepszym sprawdzianem skuteczności i sensu naszej pracy.

6.a. Kto i na jakiej podstawie oceniał skuteczność?

Skuteczność nauczania języków w naszej szkole jest monitorowana i analizowana przez zespół nauczycieli języków obcych. Systematycznie wymieniamy doświadczenia, poglądy, pomysły i staramy się je wdrożyć w proces dydaktyczny. W ubiegłym roku szkolnym zostało przeprowadzone wewnętrzne badanie wyników nauczania w klasach drugich (06.05.2002). Z języka angielskiego badaniu poddanych zostało 160 uczniów, a z języka niemieckiego 98. Zarówno z jednego, jak i z drugiego języka narzędziem sprawdzającym był test, obejmujący ćwiczenia z gramatyki, ćwiczenia leksykalne, umiejętność posługiwania się słownictwem, czytanie ze zrozumieniem oraz sprawność komunikowania się w różnych sytuacjach. Najmniej problemów sprawiało uczniom czytanie tekstu, najwięcej - umiejętność udzielania odpowiedzi na zadawane w ćwiczeniach pytania.

6.b. Ocena skuteczności

Skuteczność nauczania zależy oczywiście w dużej mierze od nauczycieli. Naszym zadaniem jest podejmowanie takich działań, które wyzwolą w uczniu motywację, zaangażowanie i chęć do nauki. Zachęcamy więc młodzież do udziału w licznych konkursach językowych, dlatego jednym z mierników skuteczności nauczania języków obcych w naszym gimnazjum są właśnie osiągnięcia uczniów sukcesy w konkursach. W tym roku szkolnym dwie uczennice z klasy 3H przeszły do II etapu I Ogólnopolskiego Konkursu z Języka Niemieckiego. W Międzygimnazjalnym Konkursie z Języka Angielskiego do finału zakwalifikowały się wszystkie osoby, które do konkursu przystąpiły. Dwie uczennice z klasy 3J zajęły wysokie pozycje; I miejsce – Iza Wrzesińska, III miejsce – Paulina Ziętek. Obecnie czekamy na wyniki konkursu Oxford Test Plus.

7. Co postanowiliśmy zrobić, aby skuteczniej uczyć języków obcych?

Starając się o podnoszenie skuteczności nauczania wykorzystujemy różnorodne formy analizy naszych działań. Aby uzyskać więcej informacji dotyczących oczekiwań uczniów wobec nauczycieli języków obcych oraz sposobu prowadzenia przez nich zajęć, przeprowadziliśmy wśród uczniów ankietę. Wynikało z niej, że uczniowie oczekują od nas lekcji ciekawych, żywych, opartych na praktycznych ćwiczeniach w mówieniu i słuchaniu (dialogi z uwzględnieniem autentycznych materiałów), lekcji, na których będą wykorzystywane środki audiowizualne (filmy, kasety, programy multimedialne, Internet), a także naukę przez zabawę (planszowe gry językowe, rozwiązywanie krzyżówek i rebusów, nauka tekstów i śpiewanie popularnych piosenek młodzieżowych). Cieszy nas fakt, że uczniowie stawiają nam - nauczycielom wysokie wymagania, świadczy to o ich potrzebie i chęci nauki języków obcych. Staramy się zatem, aby oczekiwania uczniów były spełniane i realizowane. Pierwszą innowacją którą wprowadziliśmy były projekty długoterminowe (trwające minimum 1 miesiąc). Metoda ta zachęca uczniów do samodzielności, kreatywności i olbrzymiego zaangażowania. Udało nam się zrealizować 3 takie projekty:

1. **"Bezludna Wyspa"** - sprawozdanie z pobytu na bezludnej wyspie prezentowane przez uczniów w formie graficznej, pisemnej, PowerPoint;
2. **"Czego jeszcze nie wiem o Austrii?"** - uczniowie zbierali informacje i ciekawostki o Austrii. Zdobyte wiadomości prezentowali w różnej formie (plakaty, książeczki, scenki) na forum szkoły;
3. **"Jaka jest nasza szkoła?"** - uczniowie nakręcili krótki film w języku angielskim o naszej szkole.

Ponadto nową metodą stosowaną na zajęciach jest CALL-komputerowe wspomaganie nauki języków obcych, która cieszy się ogromną popularnością wśród uczniów. Uczniowie korzystają ze stron internetowych wydawnictw podręczników z których korzystamy. Kolejnym elementem wprowadzonym na zajęciach jest technika zwana Role Play-elementy dramy. Uczniowie przygotowują i odgrywają scenki sytuacyjne na forum klasy. W ten sposób nabywają oni umiejętność swobodnego porozumiewania się w języku obcym w różnych sytuacjach życia codziennego. Nawiązaliśmy też współpracę z Ambasadą Niemiec w Polsce, z Austriackim Forum Kultury oraz z Goethe Institut Inter Nationes. Otrzymaliśmy od nich czasopisma niemieckie i adresy internetowe, które są pomocne uczniom zwłaszcza przy pracy z projektem. Podjęliśmy także próby nawiązania współpracy z Ambasadą Szwajcarii.

8. Jakie możliwości praktycznego używania języków obcych stwarzamy w naszej szkole?

Od dwóch lat zapraszamy na zajęcia otwarte grupę amerykańskiej młodzieży. W tym roku odbyły się dwa takie spotkania – 13.11.2002 pierwsze, a 12.02.2003 w naszym gimnazjum odbył się koncert i spotkanie z zespołem hip – hopowym „Le Tribe” z USA. W ubiegłym roku szkolnym odwiedzili nas Hawajczycy. Staramy się również propagować praktyczne używanie języków poprzez projekcje filmów, oglądanie programów telewizyjnych w wersjach anglo- i niemieckojęzycznych, udostępnianie uczniom książek z literatury dziecięcej i młodzieżowej, dzieł literatury brytyjskiej, amerykańskiej i niemieckiej (uproszczone wersje). Zdając sobie sprawę, że skutecznie bardzo często dla uczniów oznacza ciekawie, postanowiliśmy przygotować film w języku angielskim o naszej szkole. Uczniowie kilku klas II i III z zapałem przystąpili do realizacji tego zadania. Efektem ich działań jest 20-minutowy film przedstawiający naszą szkołę. Podjęliśmy również korespondencję z młodzieżą z Hiszpanii, z którą chcemy nawiązać współpracę nad projektem w ramach programu Socrates Comenius, a także korespondujemy z młodzieżą niemiecką przez czasopismo „Juma”.

9. W obcym języku o obcym języku, czyli co chwalą nasi uczniowie

Iza Wrześniński kl. III J: Because of the reduced number of students, the atmosphere in class is less formal, we don't hesitate to ask questions or ask for help. Moreover, when the teacher see we are interested in particular expression from youthful language (slang, idioms), she explains the meaning very comprehensively. The school also gives students an opportunity to take part in various language competitions.

Paulina Ziętek kl. III J: What can I say about English lessons in our school? First of all, I must admit that grammar is well taught-we do lots of exercises. Another strong point is that we practise listening. In my view this is very important, especially if somebody is going to take FCE exam. But the best idea was to invite Americans to our school. I loved talking with them and so did my friends. I think it was very useful for us to improve speaking.

Krzysztof Nowicki kl. III C: I like lesson of English because

- sometimes we watch films in original version
- we often have guests from other countries (like USA or Hawaii)
- our school organizes contents of English or German.
- we have many exams which test our knowledge of a language
- our teachers are strict so we must learn very hard

Paweł Serafin kl. III C: What I like in learning languages in my school is that lessons are interesting. Our teacher is demanding, what is good. Sometimes we have lessons with foreigners. Another thing is that we have interesting books. Learning from them is nice and they are making me more confident about my knowledge of English.

Ola Danisz kl. III H: Ich mag Deutsch lernen, weil es mir neute Perspektiven gibt. Es lohnt sich jetzt, eine Fremdsprache zusätzlich zu sprechen, z.B. ich kann mit dieser Sprache eine gute Arbeit bekommen. Deutsch ist für mich auch ein Vernügen und verursacht für mich keine Probleme. Das ist die Sprache von unseren Nachbarn, und ich möchte sie sehr gut kennen. Der Deustchunterricht ist interessant, wir können z.B. singen oder spielen. Zusätzlich können wir an verschiedenen Wettbewerben teilnehmen.

10. Jak pracowaliśmy?

Jesteśmy zespołem nauczycieli, którzy nie obawiają się podejmowania wyzwań i wdrażania pomysłów. Naszym priorytetem są działania dążące do efektywnego wykorzystywania języków obcych przez uczniów. Realizacja zaplanowanych przez nas zadań, przebiegała zgodnie z założeniami i przynosiła zadawalające efekty. Z sukcesów czerpaliśmy satysfakcję i motywację do podejmowania dalszych zadań, natomiast porażki były dla nas źródłem refleksji i służyły wnikliwej analizie i dyskusji. Po wyborze zadania i ustalenia składu naszego zespołu odbyło się główne spotkanie, na którym ustalony został plan działania – wstępny wybór tematów projektów, konkursów, innowacji które zamierzamy wprowadzić oraz innych działań mających na celu poprawienia skuteczności nauczania języków obcych (wizyty obcokrajowców, przeprowadzenie ankiety o nauczaniu języków obcych). Określiliśmy terminy realizacji poszczególnych zadań i osoby za nie odpowiedzialne. Spotkania całego naszego zespołu odbywały się

regularnie co dwa miesiące. Celem spotkań była analiza dotychczasowych poczynań, wymiana doświadczeń i nowych pomysłów oraz ewentualna korekta najbliższych planów. Bieżące zagadnienia i problemy związane z realizacją poszczególnych działań omawiane były w miarę potrzeb podczas codziennych spotkań w grupach zainteresowanych osób. Zapraszaliśmy się wzajemnie na lekcję, szczególnie te prowadzone z wykorzystaniem nowych metod w celu monitorowania naszych działań jak również podnoszenia własnych kwalifikacji zawodowych.

11. W jakiej fazie realizacji zadania jesteśmy? Co planujemy?

11.a. Czy zakończyliśmy realizację zadania?

Wszystkie ważniejsze przedsięwzięcia, które zaplanowaliśmy zrealizować w bieżącym roku szkolnym (konkursy, film, wizyty obcokrajowców) zostały zakończone pomyślnie. Do końca roku szkolnego pozostało niewiele czasu, więc w naszych działaniach skupimy się na dalszym realizowaniu programu nauczania z języków obcych, będziemy kontynuować prowadzenie zajęć pozalekcyjnych (które w tym okresie cieszą się większym zainteresowaniem uczniów z uwagi na zbliżający się czas wystawiania ocen końcoworocznych).

11.b. Jeżeli "nie", to jak będziemy je kontynuować?

Młodzieży bardzo podobały się przedsięwzięcia realizowane w związku z promowaniem znajomości języków obcych oraz kultury różnych krajów, uczniowie wyszli zatem z propozycją zorganizowania wizyty w Szkole Języków Obcych „Lingualink” w Radomiu. Wizyta grupy uczniów z klas trzecich zaplanowana jest na czerwiec.

12. Jaki był (jeśli był) udział uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Uczniowie brali udział w pracach nad programem już od samego początku. Wypełniając ankietę, dostarczyli nam wielu cennych informacji na temat nauczania języków obcych w naszym gimnazjum, nie szczędząc ani pochwał ani krytycznych uwag. Nasza aktywność zmotywowała uczniów do działania, z dużym zaangażowaniem podejmowali coraz to nowe wyzwania – brali udział w przygotowaniu filmu, przystępowali do wielu konkursów językowych, podczas apelu podsumowującego wyniki konkursu z języka angielskiego pięknie odśpiewali piosenki w języku angielskim, realizowali pod kierunkiem nauczycieli projekty dotyczące kultury obszaru anglo i niemieckojęzycznego.

13. A jaki był (jeśli był) udział rodziców uczniów w przygotowaniu i realizacji zadania?

Nie było konieczności angażowania rodziców w przygotowanie i realizację tego zadania. Rodzice zaakceptowali podział uczniów na grupy ze względu na poziom zaawansowania oraz wyrazili zgodę na przeprowadzenie takiego podziału w przyszłym roku szkolnym.

14. Co najważniejszego wydarzyło się w trakcie realizacji zadania? Czego my, nauczyciele, dowiedzieliśmy się o szkole, uczniach, procesie nauczania?

Proces realizacji zadania przebiegał sprawnie, choć nie obyło się bez niespodzianek, a uczniowie w niektórych sytuacjach bardzo nas zaskakiwali. Zaobserwowaliśmy, że w zadania angażują się nie tylko osoby zdolne, ale również te, którym nauka języków obcych sprawia problemy i dotychczas nie przejawiali chęci działania. Sądzymy, iż różnorodność podejmowanych przez nas przedsięwzięć pozwoliła każdemu „odnaleźć” się w tym, w czym jest lub może być dobry – dotyczy to zarówno uczniów jak i nauczycieli. Młodzież miała okazję praktycznego sprawdzenia swojej wiedzy, zdolności i umiejętności językowych. Przekonaliśmy się o tym, że wspólnie gotowi jesteśmy przekroczyć każde granice, a już na pewno granice Unii Europejskiej.

15. Jakie wnioski z realizacji zadania płyną dla dalszej pracy szkoły?

Realizacja zadania „jak uczymy języka” przyniosła w naszym gimnazjum pozytywne efekty, dlatego widzimy sens kontynuowania zarówno przeprowadzonych już działań, jak i podejmowania nowych. Zależy nam na umożliwieniu uczniom posługiwania się językiem w sytuacjach naturalnej, spontanicznej konwersacji, a możliwe to będzie wówczas, gdy dołożymy wszelkich starań, aby stale dopingować, zachęcać, angażować i motywować ich do pracy. Pragniemy, by nasza szkoła była otwarta na świat, dlatego będziemy podtrzymywać kontakty z obcokrajowcami, będziemy ich zapraszać do siebie i może już wkrótce - dzięki znajomości języków obcych i kultury ich krajów - będzie nam bliżej do nich, niż im do nas.